

343162 - Faizle uğraşan bir kurumdan eğitim bursu almanın hükmü

Soru

Ülkemde resmi bir görevde çalışanlara özel bir kurum mevcuttur. Bu kurum çalışanlara ve ailelerine sağlık ve ulaşım gibi farklı hizmetler vermektedir. Ev almak isteyenlere bankadan daha az faizle kredi vermektedir. Kurumun gelirleri devlet tarafından verilen destekler ve katılımcıların zorunluk olarak ödedikleri yıllık gelirlerinden %2 oranı tutarında aidatlardır. Babam da bu kuruma 20 yıl boyunca katılım sağladı. Bunun üzerine bu kurum verdiği eğitim burslardan ben de faydalandım. Ancak kurum, faizli borçlarda destek sağladığı ve sigorta şirketleri gibi çalıştığını fark edince şüphelenmeye başladım. Her ne kadar bursu hakediş kurallarına göre sahip olsam da bu bursun hükmünü öğrenmek istiyorum.

Detaylı cevap

Birincisi:

Söz konusu burstan faydalanmada bir sakınca yoktur, bahsettiğiniz kurum bazı haram işlere bulaşıyor veya bazı gelirleri haram olsa da, kazancın haram olması kazanan kişiye haram olur. Kurumdan hibe veya ödül gibi mübah bir sebeple alan kişiye haram olmaz.

Muhammed Aliş el Maliki Rahimehullah şöyle dedi: "Faiz veya geçersiz bir alışveriş aracılığıyla kazanılan para, mirasçıya helal olur mu? Bu konuda ihtilaf edilmiştir. Helal olması mutemettir. Fakat sahibi bilinen çalınmış ve gasbedilmiş mal helal olmaz. (Mineh el Celil şerh Muhtasar Halil 2/416)

Şeyh İbn Useymin Rahimehullah şöyle dedi: Bazı alimler şöyle dedi: Kazancı nedeniyle haram olan mal, kazanan kişiye haram olur fakat onu mübah bir nedenle alan kişiye haram olmaz. Fakat içki ve gasp edilmiş mal gibi bizatihi haram olan mallar haramdır. Bu konuya delil olarak Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem bir Yahudi'den yemek almıştır. Hayber savaşından kendisine Yahudi bir kadın tarafından hediye edilen koyundan yemiştir. Bir Yahudi davetine icabet etmiştir. Bilindiği gibi Yahudiler faiz yerler ve haram para kazanırlar.

Farklı bir delil olarak Berira'ya sadaka olarak verilen bir et parçası Rasulullah'a getirildiği zaman bunun Berira'ya sadaka olarak verilmiş dendi: Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem şöyle dedi: "Berira'ya sadakadır ama bize Berira'dan hediye olarak verildi" (el KavluMufid ala kitab el tevhid 3/112)

İkincisi:

Babanızın kuruma katılması hakkında şu detaylara dikkat etmeniz gerekir.

1-Babanızın bu kuruma zorunlu ise bunda sakınca yoktur. İster işlemleri düzgün olsun veya olmasın, verdiği paradan daha fazla elde ederek onlardan gelen haklardan faydalanabilir.

2-Şayet katılım zorunlu değilse, ayrıca katılımcıların ödedikleri para fazlası kurum kendine almıyor ve katılımcıların lehine yatırım yapıyor ve onlara ödüyorsa bu durum caiz olup yardımlaşma sigortasıdır.

Zira yardımlaşma doğası olarak tüm katılımcılar ödeme yapar ama bazıları istifade eder. Nitekim biriktirilen para; vefat olayında, iş bıraktığında, diyet ödemelerinde veya başarılı olanlara hibe olarak verilmesi caiz olup bu kriterle uyanlar verilen parayı alabilir. Bu konuda katılımcı gönüllü olarak para veriyor ve bunun karşılığını beklemez ve para verdiği halde bundan faydalanmayacağını bilmesi gerekir.

Şayet kurum, üyelerine faizle borç veriyorsa veya faiz yöntemiyle onlara ev satın alıyorsa veya biriken parayı faizli hesaba yatırıyor bu durumda bu sigorta fonuna katılım caiz olmaz. Babanız bu kurumdan çıkması gerekir. Çünkü faiz günahı tüm üyelere bulaşır. Çünkü yönetim, katılımcıların vekili durumundadır. Bunu bildiklerinde ve sözleşmelerinde devam ettiklerinde günaha ortak olurlar.

3- Şayet katılım zorunlu olmayıp fazla kalan parayı kurum kendine alıyorsa bu haram olan ticari bir sigorta sistemidir.

En iyisini Allah bilir.